

Hallituksen esitys eduskunnalle kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta (HE 87/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 24/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt hallituksen esityksessä HE 87/2022 vp tarkoitetun yleissopimuksen ja tehtäväksi hallituksen esityksessä tarkoitetun varauman sekä annettaviksi hallituksen esityksessä tarkoitetut selitykset.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta tehdystä kansainvälisestä yleissopimuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta New Yorkissa 20 päivänä joulukuuta 2006 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 241/2022 vp

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Laki

rikoslain 11 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 11 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohta, 5 §:n 2 momentti, 12 § ja 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentin 3 kohta ja 5 §:n 2 momentti laissa 212/2008 sekä 12 § ja 13 §:n 1 momentti laissa 1718/2015, ja

lisätään 11 lukuun uusi 4 c § seuraavasti:

11 luku

Sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan

3 §

Rikos ihmisyyttä vastaan

Joka osana siviiliväestöön kohdistuvaa laajamittaista tai järjestelmällistä hyökkäystä

3) vangitsee toisen tai muuten riistää häneltä vapauden kansainvälisen oikeuden perustavaa laatua olevien määräysten vastaisesti taikka aiheuttaa Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön (SopS 55 ja 56/2002) 7 artiklan 2 kappaleen i kohdassa tarkoitetun tahdonvastaisen katoamisen,

on tuomittava *rikoksesta ihmisyyttä vastaan* vankeuteen vähintään yhdeksi vuodeksi tai elinkaudeksi.

4 c §

Tahdonvastaisen katoamisen toteuttaminen

Joka valtion edustajana tai sen luvalla, tuella tai suostumuksella pidättämällä, vangitsemalla, kaappaamalla tai muulla tavoin riistää toiselta liikkumisvapauden tai eristää toisen tämän ympäristöstä, kiistää vapaudenriiston jälkeen sen tapahtumisen taikka salaa vapaudenriiston kohteeksi joutuneen olinpaikan tai sen, mitä hänelle on tapahtunut, ja aiheuttaa menettelyllään vapaudenriiston kohteeksi joutuneen jäämisen vaille oikeussuojaa, on tuomittava *tahdonvastaisen katoamisen toteuttamisesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Eduskunnan vastaus EV 241/2022 vp

Yritys on rangaistava.

5 §

Sotarikos

Sotarikoksesta tuomitaan myös se, joka tekee Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön 8 artiklassa sotarikokseksi määritellyn muun teon taikka muulla tavoin rikkoo Suomea velvoittavan sotaa, aseellista selkkausta tai miehitystä koskevan kansainvälisen sopimuksen määräyksiä taikka yleisesti tunnustettuja ja vakiintuneita kansainvälisen oikeuden mukaisia sodan lakeja ja tapoja.

12 §

Esimiehen vastuu

Sotilaallinen ja muu esimies tuomitaan 1, 3, 4, 4 a—4 c, 5—7 ja 13 §:ssä tarkoitetusta teosta tai sen yrityksestä rangaistukseen kuin tekijä tai osallinen, jos tosiasiallisesti esimiehen määräysvallassa ja valvonnassa olevat joukot tai alaiset ovat syylistyneet tekoon sen johdosta, että esimies on laiminlyönyt velvollisuutensa asianmukaisesti valvoa joukkojen tai alaisten toimintaa, ja jos:

1) esimies tiesi tai hänen olisi olosuhteiden perusteella pitänyt tietää, että joukot tai alaiset olivat tekemässä tai aikoivat tehdä kyseisiä rikoksia; eikä

2) esimies ryhtynyt käytettävissään oleviin tarpeellisiin ja häneltä kohtuudella vaadittaviin toimiin rikosten täyttymisen ehkäisemiseksi.

13 §

Alaisen rikoksen ilmoittamatta jättäminen

Sotilaallinen tai muu esimies, joka jättää ryhtymättä tarpeellisiin ja häneltä kohtuudella vaadittaviin toimiin saattaakseen viranomaisten tutkittavaksi tosiasiallisesti hänen määräysvallassaan ja valvonnassaan olevan alaisen tekemäksi epäillyn 1, 3, 4, 4 a—4 c tai 5—7 §:ssä taikka tässä pykälässä tarkoitetun rikoksen, on tuomittava *alaisen rikoksen ilmoittamatta jättämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 241/2022 vp

Helsingissä 20.1.2023

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri